

Η σωτηρία δεν είναι ατομική υπόθεση

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μη ανταγωνιστική σχέση μεταξύ ανθρώπου και φύσης έχει προέκταση και στη μεταξύ των ανθρώπων σχέση. Καθώς η σωτηρία δεν είναι ατομική υπόθεση, αλλά όλης της Εκκλησίας, ο χριστιανός οφείλει να θεάται τον διπλανό του ως συνοδοιπόρο στον δρόμο προς την ομοίωση και όχι ως ανταγωνιστή του.

Προλογίζοντας το έργο του Επισκόπου Κ. Ware: «Οικολογική κρίση και ελπίδα», η Θεοδότα Νάντου ως υπεύθυνος πολιτικής του WWF Ελλάς, προφανώς εμπνευσμένη από τον Επίσκοπο, επισημαίνει ως μία μεγάλη και ουσιώδη διαφορά της ανατολικής παράδοσης από αυτή της Δύσης το γεγονός, ότι στην πρώτη η σωτηρία παύει να είναι αυστηρά ατομική. Και συνεχίζει γράφοντας πως «σε αυτό ακριβώς το σημείο κρύβεται και η «οικολογική» ουσία της Ορθόδοξης παράδοσης.

Δηλαδή, η επιδιωκόμενη σωτηρία είναι κοσμική και ο κόσμος γίνεται κατανοητός ως κοινωνία. Η κτίση βρίσκεται σε συνεχή διαλεκτική σχέση με τον Δημιουργό και ο άνθρωπος είναι ο σύνδεσμος, ο ιερέας που θα στρέψει τη φύση προς το Θεό και θα πρωτοστατήσει στον αγιασμό της. Αλλά και του ανθρώπου η σωτηρία, η οδός προς τον Θεό, περνάει μέσα από την υλική δημιουργία, άρα μέσα από τη φύση». Στη ίδια διαπίστωση καταλήγουμε αν μελετήσουμε τους λόγους του Ιωάννη του Δαμασκηνού: «Και σέβων ου παύσομαι την ύλην, δι ης η σωτηρία μου είργασται».^[1]^[2]

Ως συνέπεια του σεβασμού για την ύλη, για κάθε καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος που προκαλείται από ανθρώπινη δραστηριότητα, ο άνθρωπος φέρει ευθύνη. Με τη στάση του σήμερα κατά του κόσμου εκφράζει τη στάση του προς τον Θεόν. Ο Θεός θεάται στην καλλονή των κτισμάτων, μας επαναφέρει στη μνήμη ο Απ. Νικολαΐδης, καθώς, όσο περισσότερο παρατηρεί ο άνθρωπος τα κτίσματα, τόσο μείζων φαίνεται ο Θεός στο κάθε κτίσμα. Μας διδάσκει χαρακτηριστικά ο Ι. Χρυσόστομος «Τι γαρ μελίττης βραχύτερον και ειδεχθέστερον; Τι δε μυρμήκων και τεττίγων ευτελέστερον; Αλλ ' όμως και ταύτα λαμπράν αφήσι φωνήν υπέρ της Θεού Προνοίας και δυνάμεως και σοφίας» (PG 52, 494).

Συνεπώς, η αλλοίωση του κάλλους της Δημιουργίας σε όποιο λόγο και αν οφείλεται, είτε στην έλλειψη άσκησης είτε στην ειδωλολατρική συμπεριφορά, είτε στον θαυμασμό για το περιεχόμενό της που οδηγεί στην παράχρησή της, αποτελεί προσβολή κατά του Δημιουργού καθώς ο άνθρωπος δεν αφήνει περιθώρια να συνεχίζει ο Θεός να αποκαλύπτεται στη Δημιουργία Του. Βιώνοντας κάποιος το ορθόδοξο ήθος, αποδέχεται τη φώτιση και έτσι διαλύεται η πλάνη ότι ο κόσμος συνιστά ένα αυτόνομο δεδομένο. Παράλληλα, εξουδετερώνεται η διδαχή πως ο κόσμος είναι απλώς υλικό αντικείμενο.^[3] ^[4] Η ως άνω διδασκαλία αξίζει να αναλυθεί και να διδαχθεί στους πιστούς, ώστε όλοι να ευαισθητοποιηθούν και να βιώσουν το ανάλογο ήθος. Αναμφίβολα στη διαμόρφωση αυτού του ήθους δύναται να βοηθήσει τόσο η λειτουργική όσο και η ασκητική παράδοση της Εκκλησίας.^[5] ^[6]

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

^[1] Ζορμπάς, 2002, σ. 330.

^[2] Ware, 2008, σ. 12.

^[3] Νικολαΐδης, 1990, σ. 47.

^[4] Σέρραρντ, 2008, σ. 255.

[\[5\]](#) Ζορμπάς, 1998, σ. 47.

[\[6\]](#) Γιαννουλάτος, 2005, σ. 100.

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει τη δημοσίευση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης «Αρχή της Αειφορίας και Ορθόδοξο ήθος: Μία νέα προοπτική στην οικολογική ηθική», του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΡ. ΤΣΟΥΡΑΠΑ. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντα καθηγητή τον Χρήστο Τερέζη και αξιολογητές τους Νικόλαο Κόϊο και Βασίλειο Φανάρα.